

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmvla Caietani

Cajetan, Thomas

Antverpiae, 1575

Ablatio rei cuiuscunque inuito domino semper peccatum est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41716

quumque præbet, & sunt contra primum præceptum
secundæ tabulæ.

*Concubitus soluti cum soluta sem-
per est peccatum.*

Fornicatio (hoc est concubitus naturalis soluti
cum soluta) peccatum mortale est: dicente Apo-
stolo quòd excludit à regno Dei. ad Gal. v.

Fraus an semper in peccatum inducat.

Fraus peccatum sonat, sicut & mendacium sed
mortale vel veniale iuxta materiam. Nam fraus
ad damnum proximi tendens perniciosa est, nisi circa
minimum versetur. Si verò iocosa aut officiosa est,
venialis est, quia non contra dilectionem Dei aut
proximi militat. Excusatur quoque fraus nociva à
mortali, si præter intensionem accidit: sed quum illam
percipit, tenetur damnum resarcire, & famæ suæ
consulere, ne scandalum sit de eo tanquam doloso.

*Ablatio rei cuiuscunque invito domino
semper peccatum est.*

Furtum (hoc est occulta acceptio alienæ rei invito
domino) peccatū est mortale ex suo genere: quia
iustitiam violat contra charitatem proximi: potest
tamen esse veniale propter imperfectionem actus, vel
ex parte primi motus vel ex parte parvitatē rei: quia
modicum pro nihilo reputatur, non enim reputatur
quis læsus in rebus ex parva re ablata.

Sunt autē quatuor circa furti peccatum aduerten-
da. Primū est, de animo furandi, ne erres intelligendo
quod si quis surripuit pomum peccet mortaliter, quia
habet animum illud pomum furandi. Error est iste:
quoniam animus furandi importat animum infe-
rendi nocumentū proximo: non vocatur autē nocu-
mentum si est nocumentum secundum quid, quale
est

est nocumentum in re minima. Et propterea per animum furandi, intellige solummodo animum furripendi aliquid notabile. Et ideo si quis furripit aliquid minimum, hominis animum non furripendi aliquid notabile excusatur à furto mortali. Si autem paruum furripit, ita quod si posset, notabile etiam aliquid acciperet, proculdubio animo furandi accipit, & peccat ex furtiuo animo mortaliter. Et hinc habes unde furta famulorum famularumque excuses, quum comestibilia domi furripiunt ut comedant: sunt enim communiter peccata venialia. Et signum animi non furtiuum est quando non aestimat quis accipere, quia modicum est, aut pro modico aestimat quod accipit. Secundum est, de inuito domino: quoniam intelligitur respectu rei ad hoc quod sit furtum. Potest siquidem dominus rei esse inuitus dupliciter. Vel quantum ad rem quæ furripitur: vel quantum ad solum modum accipiendi, puta, quia displicet ei quod occultè accipitur, & non quod res tollatur: ut sæpe contingit in furtis domesticis inter patrem & filium. Non enim committit furtum filius occultè furripiens res patris volentis filium res illas habere, sed nolentis quod occultè acciperet: quoniam tunc propriè loquendo non inuito, sed non vidente domino accipit. Et hinc multas occultas acceptiones domesticas excusare potes, dum præ verecundia aut respectu tolluntur res occultæ non inuitis dominis quò ad rem, venialia siquidem sunt omnia hæc.

Tertium est de re aliena, intelligitur namque in proposito res alienas non solum quantum ad dominum: quia scilicet res est alterius, sed etiam si tantummodo sit alterius quantum ad custodiam seu detentionem: ita quod si quis rem propriam quam alius tenet, vel in pignus, vel in depositum, vel etiam quia furto illam subtraxit furtiuè accipit, furti crimen incurrit: quia

rem

rem alienatam quantum ad custodiam occultè accipit custode inuito: debet enim iuris ordine seruato rem suam repetere, & non sibi ipsi ius dicere, est autem aduertendum quòd licet ita sit regulariter: in casu tamen quo quis non potest iuris via rem suam recuperare, aut propter paupertatem, aut propter excellentiam detinentis, aut propter defectum iudicis vel probationem, aut propter scandalum &c. absque scandalo potest quis secretè rem suam recuperare: non creditur reus furti: quia tunc non propriè ius sibi ipsi dicit: sed exequitur naturale ius circa rem suam, ex quo ius ciuile impeditum est ei. Tenetur tamen efficere, vt qui detinebat, sciat se non teneri ad restitutionem illius rei: ne si ad pœnitentiam conuersus fuerit, damnum incurrat ipse aut eius hæres iterum restituendo.

Quartum est quod inter aliena computantur inuenta: tenetur enim inuentor non sibi sed domino reddendam accipere rem inuentam si bona conscientia accipere vult illam, alioquin furtum committit. Et si quidem dominus scitur aut diligentia præmissa inuenitur, reddatur illi. Si autem dominus non inuenitur (quia fortè viatori cecidit) debet illi reddi in bonis spiritualibus, ex quo non potest in temporalibus reddi. At si inuenta domino carent, sunt inuentoris: sicut quæcunque in nullius bonis sunt, occupantis sunt. De thesauris tamen vbi ius ciuile disponens in obseruantia est, seruandum est. Naufragorum verò bona iuxta leges quorundam litorum confiscata ex hoc ipso quod ex naufragio sunt, nescio qua iustitâ occupentur, nisi illa qua afflictio additur afflicto. Vnde non leges, sed legum corruptiones ac tyrannides sunt. Nec excusantur seruantes illas: imò (vt patet extra de raptò. cap. excommunicationi.) nisi ablata restituant, excommunicationi se nouerint

rine

runt subiacere, qui Christianos naufragium patientes spoliant.

Inanis gloriæ appetitus an semper in peccatum inducat.

GLoriæ humanæ appetitus licet malus non sit (nam ita licitum est cupere & quærere humanam gloriam, sicut licitum est cupere & quærere alia bona humana, scilicet pecunias, agros, & huiusmodi, est enim gloria vnã inter bona humana non parua) inanis tamen gloriæ appetitus peccatum est: quia à recta dissonat ratione omne vanum. Est autem gloria vana non solum quando de falsis est, sed etiam quando de trãstoriiis, aut à transitoriis expetitur, quia non solum de falsis vana est gloriatio (vt pote de his quæ non sunt) sed etiam quum transitoria tanti sũt, vt de illis aut ab illis quæratur gloria, vanitas est. Suficere debet homini à transitoriis gloria transitoria vt sic, & non quasi gloria absolutè: illa enim parui sit, si cognoscitur, dum autem magni sit, quia vt gloria absolutè æstimatur, vanè appetitur: quia reuera magnum quid non est. Non est autem semper mortale peccatum: sed solum quando amor gloriæ repugnat charitati, vel quantum ad illud de quo est gloria, vel quantum ad intentionem appetentis gloriam. Et primo modo solum peccat mortaliter, qui gloriatur de aliquo quod est peccatum mortale, quicquid sit illud. Secundo verò modo, qui ponit suum finem vltimum in gloria humana, hoc est, qui tantum afficitur gloria, vt illam præferat obseruationi præceptorum: vt est ille qui ob amorem gloriæ consequendæ, vel timorem gloriæ perdendæ incurrit aliquod peccatum mortale: vt Lucretia elegit adulterium ne infamaretur: cuius oppositum elegit Susanna, præferens diuina præcepta gloriæ humanæ & vitæ.

Gula